

**KOMISARZ WYBORCZY
W PIOTRKOWIE TRYBUNALSKIM**

DPT-778-1/21

**INFORMACJA
O UPRAWNIENIACH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
UPRAWNIONYCH DO UDZIAŁU W REFERENDUM LOKALNYM DOTYCZĄCYM
ODWOŁANIA ORGANÓW JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
PRZED UPŁYWEM KADENCJI**

Komisarz Wyborczy w Piotrkowie Trybunalskim, w związku z referendumentem lokalnym dotyczącym odwołania organów jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji, informuje o uprawnieniach osób niepełnosprawnych uprawnionych do udziału w referendument, przewidzianych w przepisach ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1319) w związku z art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendument lokalnym (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 741).

Osoby niepełnosprawne uprawnione do udziału w referendument biorą udział w referendument na takich samych zasadach, jak pozostałe osoby uprawnione do udziału w referendument, jednakże przysługują im poniższe uprawnienia.

I. Prawo do uzyskiwania informacji o referendument

Osoba niepełnosprawna uprawniona do udziału w referendument wpisana do rejestru wyborców w danej gminie ma prawo do uzyskiwania informacji o:

- 1) terminie referendument oraz godzinach głosowania;
- 2) właściwym dla siebie obwodzie głosowania;
- 3) lokalach obwodowych komisji do spraw referendument przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych znajdujących się najbliżej miejsca zamieszkania osoby niepełnosprawnej;
- 4) warunkach dopisania osoby niepełnosprawnej do spisu osób uprawnionych do udziału w referendument w wybranym obwodzie głosowania;
- 5) przedmiocie i pytaniu w referendument;
- 6) warunkach oraz formach głosowania.

Informacje te są przekazywane osobie niepełnosprawnej na jej wniosek przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) telefonicznie lub w drukowanych materiałach informacyjnych, w tym w formie elektronicznej. We wniosku osoba niepełnosprawna podaje nazwisko, imię (imiona) oraz adres stałego zamieszkania.

Informacje, o których mowa wyżej, są także dostępne w Biuletynie Informacji Publicznej gminy oraz podawane do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie.

II. Prawo do głosowania korespondencyjnego

Głosować korespondencyjnie mogą osoby uprawnione do udziału w referendument:

- 1) które najpóźniej w dniu referendument kończą 60 lat, lub
- 2) posiadają orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz

zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 573), w tym także osoby posiadające orzeczenie organu rentowego o:

- a) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2, i niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 291);
 - b) niezdolności do samodzielnej egzystencji, ustalone na podstawie art. 13 ust. 5 ustawy wymienionej w pkt 2 lit. a;
 - c) całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy wymienionej w pkt 2 lit. a;
 - d) zaliczeniu do I grupy inwalidów;
 - e) zaliczeniu do II grupy inwalidów;
a także osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny, lub
- 3) podlegające w dniu głosowania obowiązkowej kwarantannie, izolacji lub izolacji w warunkach domowych, o których mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1845).

Zamiar głosowania korespondencyjnego powinien być zgłoszony przez osobę niepełnosprawną komisarzowi wyborczemu **najpóźniej w 13. dniu przed dniem referendum** (termin wydłużony zgodnie z art. 9 § 2 Kodeksu wyborczego) z wyjątkiem osoby podlegającej w dniu referendum obowiązkowej kwarantannie, izolacji lub izolacji w warunkach domowych, która zamiar głosowania zgłasza komisarzowi wyborczemu **do 5. dnia przed dniem referendum**.

Pomocniczy wzór zgłoszenia zamiaru głosowania korespondencyjnego stanowi załącznik Nr 1 do informacji.

Zgłoszenie może być dokonane ustnie, pisemnie, telefaksem lub w formie elektronicznej. Powinno ono zawierać nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL osoby uprawnionej, oświadczenie o wpisaniu tej osoby do rejestru wyborców w danej gminie, oznaczenie referendum, którego dotyczy zgłoszenie, (referendum w sprawie odwołania wójta/burmistrza/prezydenta miasta i rady gminy/miasta przed upływem kadencji, odwołania wójta/burmistrza/prezydenta miasta albo rady/sejmiku), a także wskazanie adresu, na który ma być wysłany pakiet referendalny.

Do zgłoszenia należy dołączyć kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności, **jeżeli osoba uprawniona do udziału w referendum udzielająca pełnomocnictwa w dniu głosowania nie będzie miała ukończonych 60 lat**. Jeżeli zgłoszenia dokonano ustnie, osoba niepełnosprawna musi odrębnie przekazać orzeczenie urzędowi gminy.

W zgłoszeniu osoba niepełnosprawna może zażądać przesłania wraz z pakietem referendalnym nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a.

Osoba głosująca korespondencyjnie będzie ujęta w spisie w obwodzie głosowania właściwym dla jej stałego miejsca zamieszkania.

Osoba uprawniona do udziału w referendum, nie później niż 7. dnia przed dniem referendum, otrzyma z urzędu gminy pakiet referendalny, który zostanie doręczony **wyłącznie do rąk własnych** osoby uprawnionej do udziału w referendum, po okazaniu dokumentu potwierdzającego tożsamość i pisemnym pokwitowaniu odbioru.

Jeżeli osoba uprawniona do udziału w referendum nie może potwierdzić odbioru, doręczający sam stwierdzi datę doręczenia oraz wskaże odbierającego i przyczynę braku jej podpisu.

Osoba podlegająca w dniu głosowania obowiązkowej kwarantannie, izolacji lub izolacji w warunkach domowych, pakiet referendalny otrzymuje nie później niż 2 dni przed dniem referendum do drzwi mieszkania lub innego lokalu, w którym przebywa, po stwierdzeniu przez przedstawiciela operatora wyznaczonego daty doręczenia pakietu referendalnego oraz wskazaniu osoby uprawnionej do udziału w referendum odbierającej pakiet referendalny i przyczyny braku jej podpisu.

W przypadku nieobecności osoby uprawnionej do udziału w referendum pod wskazanym adresem doręczający umieści zawiadomienie o terminie powtórnego doręczenia w skrzynce na listy lub, gdy nie jest to możliwe, na drzwiach mieszkania. Termin powtórnego doręczenia nie może być dłuższy niż 1 dzień od dnia pierwszego doręczenia.

W skład pakietu referendalnego przekazywanego osobie uprawnionej do udziału w referendum wchodzi: koperta zwrotna, karta lub karty do głosowania, koperta na karty do głosowania, oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu na karcie do głosowania, instrukcja głosowania korespondencyjnego i ewentualnie nakładka na kartę do głosowania sporządzona w alfabecie Braille'a - jeżeli osoba uprawniona do udziału w referendum zażądała jej przesłania.

Na karcie do głosowania osoba uprawniona do udziału w referendum oddaje głos, w sposób określony w informacji znajdującej się w dolnej części karty do głosowania.

Po oddaniu głosu kartę lub karty do głosowania należy umieścić w kopercie z napisem „Koperta na karty do głosowania” i kopertę tę zakleić. **Niezaklejenie koperty na karty do głosowania spowoduje, że karty do głosowania nie będą uwzględnione przy ustalaniu wyniku głosowania.**

Zaklejoną kopertę na karty do głosowania należy włożyć do koperty zwrotnej zaadresowanej do obwodowej komisji do spraw referendum.

Następnie należy wypełnić oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu, na którym należy:

- 1) **wpisać miejscowość i datę jego sporządzenia,**
- 2) **własnoręcznie podpisać się.**

Oświadczenie wkłada się do koperty zwrotnej (z adresem obwodowej komisji do spraw referendum). **Niewłożenie oświadczenia do koperty zwrotnej lub niepodpisanie go spowoduje, że karta lub karty do głosowania nie będą uwzględnione przy ustalaniu wyników głosowania.**

Kopertę zwrotną zawierającą:

- 1) zaklejoną kopertę z kartą lub kartami do głosowania;
- 2) podpisane oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu

należy zakleić i przekazać przedstawicielowi Poczty Polskiej. Przedstawiciel Poczty Polskiej odbierze zamkniętą kopertę zwrotną od głosującej korespondencyjnie osoby niepełnosprawnej lub osoby, która najpóźniej w dniu głosowania kończy 60 lat, a otrzymała pakiet referendalny, na podstawie okazanego przez nią dokumentu potwierdzającego tożsamość. Odbiór następuje za pokwitowaniem najpóźniej w:

- 1) przedostatnim dniu roboczym poprzedzającym dzień referendum, jeżeli osoba niepełnosprawna **w momencie doręczenia pakietu referendalnego zgłosiła potrzebę jej odbioru**, pod adresem wskazanym przez osobę niepełnosprawną;
- 2) przedostatnim dniu roboczym poprzedzającym dzień referendum – w placówce Poczty Polskiej usytuowanej na obszarze gminy, w której osoba niepełnosprawna jest ujęta w rejestrze wyborców;
- 3) trzecim dniu roboczym poprzedzającym dzień referendum w dowolnej placówce Poczty Polskiej.

Przedstawiciel Poczty Polskiej odbierze zamkniętą kopertę zwrotną od osoby uprawnionej do udziału w referendum podlegającej w dniu głosowania obowiązkowej kwarantannie, izolacji lub izolacji w warunkach domowych, o których mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych ludzi (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1845). Odbiór następuje spod drzwi mieszkania lub innego lokalu, pod adresem doręczenia pakietu referendalnego, z zastosowaniem odpowiednich środków zapobiegawczych. O zasadach odbioru poinformuje przedstawiciel Poczty Polskiej przekazując pakiet referendalny.

Osoba uprawniona do udziału w referendum może w dniu referendum, **do czasu zakończenia głosowania**, osobiście dostarczyć kopertę zwrotną do obwodowej komisji do spraw referendum, której adres znajduje się na kopercie zwrotnej.

Głosować korespondencyjnie nie mogą osoby uprawnione do udziału w referendum umieszczone w spisach osób uprawnionych do udziału w referendum w: obwodach głosowania utworzonych w zakładach leczniczych, domach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych, a także osoby, które udzieliły pełnomocnictwa do głosowania.

III. Prawo do głosowania przez pełnomocnika

Osoby uprawnione do udziału w referendum, o których mowa w części II informacji dotyczącej głosowania korespondencyjnego oraz osoby uprawnione do udziału w referendum, które najpóźniej w dniu głosowania ukończą 60 lat, mają prawo do głosowania za pośrednictwem pełnomocnika.

Pełnomocnikiem może być osoba wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co osoba udzielająca pełnomocnictwa do głosowania.

Pełnomocnikiem nie może być:

- 1) osoba wchodząca w skład obwodowej komisji do spraw referendum właściwej dla obvodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa do głosowania,
- 2) mąż zaufania,
- 3) obserwator społeczny,
- 4) w zależności od odwoływanego organu odpowiednio radny, wójt (burmistrz, prezydent miasta) danej jednostki samorządu terytorialnego.

Pełnomocnictwo można przyjąć:

- 1) tylko od jednej osoby lub
- 2) od dwóch osób, jeżeli co najmniej jedną z nich jest wstępny (ojciec, matka, dziadek, babka, itd.), zstępny (syn, córka, wnuk, wnuczka, itd.), małżonek, brat, siostra lub osoba pozostająca w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli w stosunku do pełnomocnika.

Pełnomocnictwa udziela się przed wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) lub przed innym pracownikiem urzędu gminy upoważnionym przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) do sporządzania aktów pełnomocnictwa do głosowania.

W celu sporządzenia aktu pełnomocnictwa osoba uprawniona do udziału w referendum **składa wniosek** do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) gminy, w której jest wpisana do rejestru wyborców.

Wniosek należy **złożyć najpóźniej w 9. dniu przed dniem referendum. Wzór wniosku stanowi załącznik nr 4 do rozporządzenia** Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 lipca 2011 r. w sprawie sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania w wyborach: do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (Dz. U. z 2015 r., poz. 1724 ze zm.) *(zmodyfikowany wzór stanowi załącznik Nr 2 do informacji)*.

Do wniosku należy dołączyć:

- pisemną zgodę osoby mającej być pełnomocnikiem na przyjęcie pełnomocnictwa — **wzór zgody na przyjęcie pełnomocnictwa stanowi załącznik nr 8** do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji wskazanego wyżej *(zmodyfikowany wzór stanowi załącznik Nr 3 do informacji)*;
- kopię aktualnego orzeczenia właściwego organu orzekającego o ustaleniu stopnia niepełnosprawności, **jeżeli osoba uprawniona do udziału w referendum udzielająca pełnomocnictwa w dniu głosowania nie będzie miała ukończonych 60 lat.**

Akt pełnomocnictwa jest sporządzany z zasady w miejscu stałego zamieszkania osoby uprawnionej do udziału w referendum, chyba, że osoba we wniosku zwróci się o jego sporządzenie w innym miejscu na obszarze gminy, w której stale zamieszkuje i ujęta jest w rejestrze wyborców.

Osoba uprawniona do udziału w referendum ma prawo cofnięcia udzielonego pełnomocnictwa. Cofnięcie pełnomocnictwa następuje przez:

- 1) złożenie najpóźniej na 2 dni przed dniem referendum, stosownego oświadczenia wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) gminy, w której sporządzono akt pełnomocnictwa lub
- 2) doręczenie takiego oświadczenia właściwej obwodowej komisji do spraw referendum w dniu głosowania.

Osoba uprawniona do udziału w referendum, która udzieliła pełnomocnictwa może głosować osobiście w lokalu obwodowej komisji do spraw referendum, pod warunkiem, że wcześniej nie oddał głosu jej pełnomocnik.

Głosowanie osobiste przez osobę uprawnioną do udziału w referendum, powoduje wygaśnięcie pełnomocnictwa.

Głosowania przez pełnomocnika nie przeprowadza się w: obwodach głosowania utworzonych w zakładach leczniczych, domach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych.

Pełnomocnictwa do głosowania nie może udzielić osoba, która zgłosiła zamiar głosowania korespondencyjnego.

IV. Głosowanie w wybranym przez siebie lokalu obwodowej komisji do spraw referendum, w tym w lokalu dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych

Każda osoba uprawniona do udziału w referendum, w tym osoba niepełnosprawna, może głosować osobiście w lokalu obwodowej komisji do spraw referendum w obwodzie głosowania właściwym dla jej miejsca zamieszkania. Może także głosować w wybranym przez siebie

lokalu obwodowej komisji do spraw referendum, w tym także w lokalu dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych. W tym celu powinna ona złożyć wniosek o dopisanie do spisu osób uprawnionych do udziału w referendum w wybranym przez siebie obwodzie głosowania.

Wniosek składa się w urzędzie gminy najpóźniej, w 5. dniu przed dniem referendum.

Po złożeniu powyższego wniosku osoba uprawniona do udziału w referendum zostanie skreślona ze spisu osób uprawnionych do udziału w referendum w obwodzie właściwym dla miejsca stałego zamieszkania.

Informacja o lokalach obwodowych komisji do spraw referendum dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych dostępna jest w Biuletynie Informacji Publicznej gminy oraz w obwieszczeniu wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o numerach i granicach obwodów głosowania, najpóźniej w **30. dniu przed dniem referendum.**

V. Głosowanie w lokalu obwodowej komisji do spraw referendum przy użyciu nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a

W lokalu obwodowej komisji do spraw referendum osoba niepełnosprawna uprawniona do udziału w referendum może także głosować przy użyciu nakładki na kartę do głosowania sporządzonej w alfabecie Braille'a.

W dniu referendum obwodowa komisja do spraw referendum wraz z kartą do głosowania wyda osobie niepełnosprawnej, na jej prośbę, nakładkę na kartę. Po oddaniu głosu osoba uprawniona do udziału w referendum obowiązana jest zwrócić komisji obwodowej nakładkę na kartę.

VI. Korzystanie z pomocy innej osoby w trakcie głosowania w lokalu obwodowej komisji do spraw referendum

Osobie niepełnosprawnej uprawnionej do udziału w referendum, na jej prośbę, może pomagać w głosowaniu w lokalu obwodowej komisji do spraw referendum inna osoba, w tym także niepełnoletnia. Pomoc ta może mieć tylko techniczny charakter; nie może ona polegać na sugerowaniu osobie uprawnionej sposobu głosowania lub na głosowaniu w zastępstwie tej osoby. Dopuszczalne jest, aby na życzenie osoby niepełnosprawnej uprawnionej do udziału w referendum w pomieszczeniu za zasłoną przebywała osoba udzielająca pomocy. Osobą tą nie może być członek komisji, mąż zaufania ani obserwator społeczny.

Natomiast komisja jest obowiązana, na prośbę osoby niepełnosprawnej uprawnionej do udziału w referendum, do przekazania ustnie treści obwieszczeń referendalnych.

Załącznikiem do niniejszej informacji jest informacja Komisarza Wyborczego o upływie terminów związanych z uprawnieniami osób niepełnosprawnych uprawnionych do udziału w referendum lokalnym.

**Komisarz Wyborczy
w Piotrkowie Trybunalskim**

/-/ Marian BALIŃSKI